

בצומת ההגדרות של הלמידה הלא-פורמלית – דיאנה סילברמן-קלר

במאמר זה אני מבקשת להתמקד בדפוסי הלמידה הלא-פורמלית כאחד המרכיבים שמבנים ומשקפים את הפדגוגיה הלא-פורמלית. דפוסי למידה אלה נבדקו באמצעות עיון בהגדרות השונות שניתנו ל"למידה הלא-פורמלית" במבחר עבודות עיוניות ומחקריות שונות.

בדיקה זו העלתה כי הלמידה הלא-פורמלית שונה מהלמידה המתקיימת בבית הספר או במוסדות חינוכיים פורמליים אחרים. ייחודה נובע, בין היתר, ממיקומה בהקשר חברתי קיים, ומהדרך השונה שבה היא משלבת בין דרכי הלמידה לבין מטרותיה ומטמיעה מרכיבים קוגניטיביים ורגשיים באופן הוליסטי בתהליכי הלמידה.

הלמידה הלא-פורמלית מתייחדת גם בדימויי הזמן והמקום שהיא יוצרת, בדפוסים ההתנהגותיים המחוללים את תהליכיה ומשתקפים בה, בתכניה, במלמדים ובלומדים על פיה, בקבוצתיות וכן בעמדה החברתית-החינוכית-הביקורתית, שייחודית לה ומשתקפת ממנה הן כפרקטיקה והן כתוכן נלמד.

המאמר מסיק כי אי-אפשר להימלט מביקורת על הלמידה הפורמלית כל עוד מתבוננים עליה מהמקום של צורת למידה אחרת שמזוהה כשלילתה, ולכן נראה שעדיף להתייחס אל הלמידה הלא-פורמלית כמציבה חלופה לזו הפורמלית. קיומה בתיאוריה ובמעשה יוצר רפרטואר זמין הן לאפשרות של יצירת חלופות המשכללות את הלמידה הפורמלית והן לקיום דו-שיח ביקורתי בין כל הסוגים והשיטות של הלמידה.

מילות מפתח: למידה, למידה לא-פורמלית, חינוך לא-פורמלי.